

U S T A W A

z dnia ... 2020 r.

o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

Art. 1. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) w art. 92 § 1 wprowadza się następujące zmiany:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) choroby, z wyłączeniem choroby zakaźnej – trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia – trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 80% wynagrodzenia, chyba że obowiązujące u danego pracodawcy przepisy prawa pracy przewidują wyższe wynagrodzenie z tego tytułu;”;

2) po pkt. 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) choroby zakaźnej – trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia – trwającej łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia;

1b) poddania się kwarantannie lub izolacji albo innym, przewidzianym w przepisach prawa formom odosobnienia w związku z chorobą zakaźną – w okresie trwającym łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w przypadku pracownika, który ukończył 50 rok życia – w okresie trwającym łącznie do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego – pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia;”.

Art. 2. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 870) w art. 11 ust. 2 w pkt. 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się po nim pkt. 4–5 w brzmieniu:

„4) powstała wskutek zachorowania na chorobę zakaźną;

5) powstała wskutek poddania się kwarantannie lub izolacji albo innym, przewidzianym w przepisach prawa formom odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel i potrzeba wydania ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

W obowiązującym stanie prawnym niezdolność do pracy z powodu choroby zakaźnej, w tym – podczas izolacji w warunkach domowych, lub odosobnienia w związku z nią, w tym – w postaci izolacji i kwarantanny, są zrównane w skutkach z niezdolnością do pracy z powodu choroby. Stany te stanowią tytuł do wynagrodzenia chorobowego w wysokości 80% wynagrodzenia oraz do zasiłku chorobowego w kwocie 80% podstawy jego wymiaru. W każdym przypadku niezdolności do pracy z powodu choroby zakaźnej, izolacji i kwarantanny środki otrzymywane przez pracownika lub inną osobę podlegającą ubezpieczeniu chorobowemu stanowią jedynie część regularnie uzyskiwanych dochodów z pracy. Takie rozwiązanie opiera się na dwóch założeniach. Po pierwsze, przyjmuje się, że świadczenia otrzymywane w stanie niezdolności do pracy z powodu choroby lub zrównanej z nią w skutkach niemożności świadczenia pracy nie są ekwiwalentne, ponieważ nie znajdują w tym czasie odzwierciedlenia w wartości ekonomicznej pracy wykonywanej przez pracownika lub osobę podlegającą ubezpieczeniu chorobowemu. Po drugie, zakłada się, że niezdolność do pracy z powodu choroby lub zrównana z nią w skutkach niemożność świadczenia pracy wiąże się ze zmniejszoną aktywnością życiową człowieka, a w konsekwencji – z czasowym ograniczeniem jego codziennych potrzeb. Po trzecie, przyjmuje się, że niższa w stosunku do regularnych dochodów wysokość świadczeń otrzymywanych we wspomnianych stanach motywuje osoby podlegające ubezpieczeniu chorobowemu do unikania zbyt częstej i nieznajdującej uzasadnienia medycznego związanej z nimi absencji, ograniczając w szczególności zjawisko wyłudzenia zwolnień lekarskich.

Przedstawione zapatrywania nie znajdują jednak uzasadnienia w specyfice chorób zakaźnych. Zakażenie chorobą zakaźną obejmuje bowiem często wszystkie osoby w gospodarstwie domowym, w tym także żywicieli rodziny, a zakażenie choć jednego z domowników powoduje konieczność poddania się odosobnieniu przez

każdego z nich. Prowadzi to do wyłączenia z aktywności ekonomicznej wszystkich domowników. W obowiązującym stanie prawnym, gdy wynagrodzenie chorobowe i zasiłek chorobowy stanowią jedynie część wynagrodzenia za pracę lub regularnie otrzymywanych dochodów z innego źródła niż stosunek pracy, powoduje to istotne zmniejszenie dochodów całego gospodarstwa domowego w czasie, gdy domownicy przechodzą chorobę zakaźną lub poddają się izolacji bądź kwarantannie. Można więc przyjąć, że w większości przypadków gospodarstwo domowe w większym stopniu odczuwa ekonomiczne skutki choroby zakaźnej niż jakiegokolwiek innej choroby, która spowodowała niezdolność do pracy u jednego z domowników.

Projektowana ustawa zmierza do rozwiązania tego problemu. Podstawowym jej celem jest więc ograniczenie ekonomicznych skutków chorób zakaźnych dla gospodarstw domowych. Nie bez znaczenia jest także stworzenie warunków do pokrywania przez osoby niezdolne do pracy lub niemogące świadczyć pracy wskutek odosobnienia związanego z chorobą zakaźną dodatkowych kosztów związanych z ich stanem, jak również – wzmocnienie motywacji do poddawania się diagnostyce chorób zakaźnych i przestrzegania rygorów kwarantanny i izolacji. Doświadczenia stanu epidemii wskazują bowiem, że niejednokrotnie zdarzają się przypadki unikania diagnostyki choroby zakaźnej, poddania się kwarantannie lub izolacji motywowane m.in. względami ekonomicznymi.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projektowana ustawa przewiduje, że w przypadku trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w odniesieniu do pracownika, który ukończył 50 rok życia – do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego, choroby zakaźnej pracownik zachowuje przez ten czas prawo do 100% wynagrodzenia.

Projekt zakłada, że w przypadku trwającego łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego, a w odniesieniu do pracownika, który ukończył 50 rok życia – do 14 dni w ciągu roku kalendarzowego okresu poddawania się kwarantannie, izolacji

lub innym przewidzianym w przepisach prawa formom odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, pracownik zachowuje przez ten czas prawo do 100% wynagrodzenia.

Zgodnie z projektem miesięczny zasiłek chorobowy wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku, jeżeli niezdolność do pracy lub niemożność wykonywania pracy powstała wskutek zachorowania na chorobę zakaźną lub wskutek poddania się kwarantannie lub izolacji albo innym, przewidzianym w przepisach prawa formom odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projekt wywoła pożądane skutki społeczne. Przyczyni się on bowiem do zmniejszenia negatywnych dla gospodarstw domowych konsekwencji ekonomicznych niezdolności do pracy spowodowanej chorobą zakaźną lub odosobnieniem w związku z nią, a także – zwiększenia możliwości pokrywania przez osoby w tych stanach ich usprawiedliwionych potrzeb. W rezultacie można spodziewać się wzrostu zadowolenia obywateli z systemu zabezpieczenia społecznego. Projekt wzmocni też motywację do poddawania się diagnostyce chorób zakaźnych i rygorom związanych z kwarantanną i izolacją. Przełoży się to na mocniejszą ochronę zdrowia publicznego.

Projektowana ustawa nie będzie miała istotnego wpływu na podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Zwiększa ona zakres ryzyka socjalnego ponoszonego przez pracodawców. W stanie epidemii lub w stanie zagrożenia epidemicznego w indywidualnych przypadkach zmiany te mogą mieć zauważalny wymiar ekonomiczny dla przedsiębiorców i pozostałych podmiotów zatrudniających pracowników. Poza tymi stanami jednak liczba osób objętych projektowanymi rozwiązaniami będzie relatywnie niewielka, a konieczność ich zastosowania wystąpi u niewielu pracodawców i w małej skali.

Projekt nie spowoduje wzrostu wydatków z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. W trudnym do oszacowania, związanym z dynamiką bieżącej sytuacji epidemicznej zakresie jego wejście w życie będzie skutkowało wzrostem wydatków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Funduszu Chorobowego). Zmiany te nie powinny jednak w istotnym stopniu zwiększyć wydatków Funduszu Chorobowego i znacznie obniżyć jego wydolności.

4. Źródła finansowania

Źródłem finansowania projektowanych rozwiązań będzie Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (Fundusz Chorobowy).

5. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projekt ustawy nie przewiduje upoważnień do wydawania aktów wykonawczych.

6. Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

Projekt nie będzie miał wpływu na siły podaży i popytu na rynku. Nie będzie się on również wiązał z wzrostem obowiązków administracyjnych dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. W niewielkim stopniu będzie on jednak mógł skutkować wzrostem wydatków na wynagrodzenia chorobowe zatrudnianych przez nich pracowników, cierpiących na choroby zakaźne albo poddających się izolacji lub kwarantannie.

7. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

8. Konsultacje społeczne

Projekt nie był poddany konsultacjom społecznym, ale uwzględnia uwagi przekazane projektodawcy przez przedstawicieli zainteresowanych środowisk.